

Nr 93

Kungl. Maj:ts proposition angående avtal om läkarutbildning vid kommunala undervisningssjukhus m. m.; given den 22 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

SVEN ASPLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna nya avtal mellan staten och berörda sjukvårdshuvudmän om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Stockholm, Linköping, Lund, Malmö, Göteborg och Umeå samt vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg och Ulleråkers sjukhus i Uppsala. Avtalen avses gälla för tiden den 1 januari 1974—den 31 december 1976. Avtalen skall grundas på en mellan statens förhandlingsnämnd och sjukvårdshuvudmännen träffad principöverenskommelse, som innebär att statens driftersättning till huvudmännen kommer att utgå med ca 180 milj. kr. för år 1974.

I propositionen föreslås vidare att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal om statlig investeringsersättning för vissa lokaler dels vid regionsjukhuset i Linköping åt statens rättskemiska laboratorium och dels vid lasarettet i Umeå åt statens rättspsykiatriska klinik i Umeå.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 mars 1974.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT, GUSTAFSSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *avtal om läkarutbildning vid kommunala undervisningssjukhus m. m.* och anför.

De senast gällande avtalen om fortsatt samarbete angående läkarutbildning vid kommunala undervisningssjukhus m. m. har redovisats vad gäller Linköping, Lund, Malmö, Göteborg och Umeå i prop. 1971: 44 (SoU 1971: 8, rskr 1971: 98) och vad gäller Stockholm i prop. 1972: 144 (SoU 1972: 43, rskr 1972: 328). Avtal angående läkarutbildning vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg jämte tilläggsavtal i fråga om läkarutbildning i Linköping och Malmö samt avtal om läkarutbildning vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala har redovisats i prop. 1972: 50 (SoU 1972: 17, rskr 1972: 169) resp. prop. 1973: 20 (SoU 1973: 7, rskr 1973: 103). Särskilda avtal har gällt för samarbetet i fråga om ämnesområdena patologi och bakteriologi m. m. i Göteborg och Umeå (prop. 1972: 50).

Avtalen gällde t. o. m. den 31 december 1973.

Kungl. Maj:t har den 9 januari och den 1 februari 1974 meddelat föreskrifter rörande vissa ersättningar för upplåtelse av kommunala undervisningssjukhus för klinisk läkarutbildning m. m. Dessa föreskrifter innebär bl. a. att driftersättningar tills vidare betalas ut a conto till berörda sjukvårdshuvudmän under år 1974 med sammanlagt omkring 10 milj. kr. för månad, vilket överensstämmer med vad som utgick under december månad 1973 för motsvarande ändamål.

Statens förhandlingsnämnd har lämnat över protokoll, fört vid förhandlingar den 5 mars 1974 mellan nämnden och företrädare för huvudmännen för kommunala undervisningssjukhus om fortsatt samarbete angående läkarutbildning. Protokollet torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Staten och berörda sjukvårdshuvudmän är överens om att nya avtal om samarbete angående läkarutbildning m. m. i princip skall ha samma konstruktion som tidigare avtal. De nya avtalen skall emellertid på samtliga utbildningsorter omfatta alla kliniska ämnesområden. Avtalen skall avse tiden den 1 januari 1974—den 31 december 1976. Parterna är också överens om vilka belopp staten skall betala för upplåtelsen av ifrågavarande kommunala undervisningssjukhus m. m.

Sammanlagt skall staten betala driftersättning med i runt tal 180 milj. kr. för år 1974. År 1973 utbetalades för motsvarande ändamål sammanlagt ca 120 milj. kr. Sistnämnda belopp motsvarar i stort sett en fjärdedel av de ersättningsbelopp som totalt utgått för åren 1970—1973. Enligt förhandlingsnämnden får ökningen av driftersättningsbeloppet mellan åren 1973 och 1974 därför bedömas mot bakgrunden av såväl kostnadsutvecklingen under avtalsperioden 1970—1973 som resultatet av innevarande års lönerörelse. Vidare måste hänsyn bl. a. tas till ökningen av utbildnings- och forskningsverksamheten, framför allt i Stockholm, och till att ersättning för ämnesområdena patologi och medicinsk mikrobiologi m. m. nu på alla orter ingår i driftersättningsbeloppet. Ersättning för läkarutbildning vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala ingår emellertid inte i beloppet utan skall fastställas senare. Sådan ersättning utgick med 950 000 kr. för år 1973.

Med hänsyn till beslutad ökad utbildningsvolym i Stockholm och Umeå skall det för år 1974 överenskomna beloppet höjas med 3 milj. kr. för år 1975 och med ytterligare 1,9 milj. kr. för år 1976.

Driftersättningsbeloppet och beloppen som det skall höjas med är samtliga beräknade i 1974 års kostnadsläge och skall räknas om för åren 1975 och 1976 enligt ett på särskilt sätt avvägt löneindex.

Om avtalen undertecknas före den 15 juni 1974 skall staten — utan hinder av att avtalen inte vunnit laga kraft — fr. o. m. den 15 juli 1974 a conto betala de ersättningar som överenskommits för år 1974.

Utöver angivna belopp som avser driftersättningar skall statliga investeringsersättningar enligt i huvudsak hittills gällande grunder utgå enligt särskilda överenskommelser för ny-, till- eller ombyggnad samt för anskaffning av utrustning.

Den nu ingångna överenskommelsen föranleder inte någon erinran från min sida.

Jag föreslår att Kungl. Maj:t begär riksdagens bemyndigande att för statens del godkänna de nya avtal om samarbete mellan staten och berörda sjukvårdshuvudmän angående läkarutbildning m. m. som i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag här anfört träffas för tiden den 1 januari 1974—den 31 december 1976. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta i fråga om utbetalning a conto av driftersättningar enligt den redovisade överenskommelsen.

Ifrågavarande statliga driftersättningar betalas från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 190 milj. kr. för såväl driftersättningar som investeringsersättningar. Vid min anmälan av samma anslag för budgetåret 1974/75 (prop. 1974: 1 bil. 7 s. 128) har jag i avvaktan på resultatet av de då pågående förhandlingarna likaså räknat med ett medelsbehov av 190 milj. kr. Överenskommelsen innebär att belastningen under förslagsanslaget kan komma att uppgå till omkring 280 milj. kr. för budgetåret 1974/75.

Statens förhandlingsnämnd har samtidigt anmält, att nämnden enats med företrädare för Östergötlands och Västerbottens läns landstingskommuner i fråga om anordnande av vissa lokaler för dels statens rättskemiska laboratorium vid regionsjukhuset i Linköping, dels statens rättspsykiatriska klinik vid lasarettet i Umeå. Jag vill i detta sammanhang ta upp även dessa frågor.

Statens rättskemiska laboratorium skall flyttas till Linköping (prop. 1971: 29, InU 1971: 15, rskr 1971: 196). Vid regionsjukhuset i Linköping uppförs f. n. ett huvudblock. Kungl. Maj:t uppdrog i februari 1973 åt förhandlingsnämnden att förhandla om en förläggning av statens rättskemiska laboratorium till regionsjukhuset. För huvuddelen av laboratoriets blodgruppsserologiska avdelning skall landstingskommunen enligt den nu aktuella preliminära överenskommelsen anordna lokaler om drygt 2 000 m² avdelningsyta inom huvudblocket. Staten skall i princip svara för hela kostnaden för anordnande av lokalerna genom att betala investeringsersättning för byggnadsarbetena. Staten inreder och utrustar lokalerna men får viss service och vissa nyttigheter från sjukvårdshuvudmannen till självkostnadspris. Slutligt avtal om investeringsersättning m. m. kommer att träffas senare.

Jag har inte någon erinran mot vad parterna preliminärt kommit överens om.

Enligt riktlinjerna för den framtida organisationen av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet skall detta få en enhetlig uppbyggnad med socialstyrelsen som chefsmyndighet (prop. 1961: 185, 1LU 1961: 49, rskr 1961: 398; prop. 1967: 69, SU 1967: 106, rskr 1967: 252). Nya rättspsykiatriska kliniker ersätter tidigare kliniker och avdelningar vid vissa fångvårdsanstalter.

Preliminär överenskommelse har nu träffats om att lokaler för en rättspsykiatrisk klinik i Umeå skall anordnas i en planerad byggnad för psykiatrisk vård m. m. vid lasarettet i Umeå. Kliniken jämte ansluten vårdavdelning för särskilt vårdkrävande landstingspatienter avses omfatta sammanlagt 24 vårdplatser. Lokalerna skall anordnas och utrustas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av parterna upprättat lokalprogram inom en programyta av totalt 1 460 m². Rättspsykiatriska klinikens andel av kostnaderna för lokalerna inom denna programyta har fastställts till 65 %. Parterna har vid fastställandet av detta procenttal vägt in statens andel i vissa andra utrymmen i byggnaden. Staten skall härutöver betala hela kostnaden för anordnande av vissa forskningslokaler m. m. som ligger utanför programytan. Parterna är också enligt förhandlingsnämnden i princip ense om att sjukvårdshuvudmannen skall driva den rättspsykiatriska kliniken för statens räkning. Slutliga avtal om dels anordnande och dels drift av kliniken kommer att träffas senare.

Jag har inte något att invända mot den preliminära uppgörelsen i vad den avser anordnande av lokaler för statens rättspsykiatriska klinik i Umeå.

Jag föreslår, att Kungl. Maj:t begär riksdagens bemyndigande att för statens del godkänna avtal med Östergötlands och Västerbottens läns landstingskommuner om investeringsersättning för anordnande av lokaler för dels statens rättskemiska laboratorium vid regionsjukuset i Linköping och dels statens rättspsykiatriska klinik vid lasarettet i Umeå. Riksdagens godkännande att ifrågakommande investeringsersättningar får bekostas från förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus bör också inhämtas. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta i fråga om utbetalning a conto av sådana investeringsersättningar i avvaktan på att avtalen härom kan godkännas.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anförts i det föregående godkänna

a. avtal mellan staten och berörda sjukvårdshuvudmän om fortsatt samarbete angående läkarutbildning vid kommunala undervisningssjukhus m. m.,

b. avtal mellan staten och Östergötlands läns landstingskommun om investeringsersättning för anordnande av vissa lokaler vid regionsjukhuset i Linköping åt statens rättskemiska laboratorium,

c. avtal mellan staten och Västerbottens läns landstingskommun om investeringsersättning för anordnande av vissa lokaler vid lasarettet i Umeå åt statens rättspsykiatriska klinik i Umeå,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att från det under femte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget Bidrag till kommunala undervisningssjukhus betala ut ifrågakommande investeringsersättningar till anordnande av lokalerna åt rättskemiska laboratoriet och rättspsykiatriska kliniken.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga

Protokoll, fört vid förhandlingar den 5 mars 1974 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för huvudmännen för kommunala undervisnings-sjukhus om fortsatt samarbete angående läkarutbildning*Närvarande:*

Från statens förhandlingsnämnd L Rydbeck, B Söderqvist, H Berg, Å Hjalmarsson, S Jansson.

Från Stockholms läns landstingskommun O Lekberg, G Hjerne.

Från Uppsala läns landstingskommun A G A Carlsson.

Från Östergötlands läns landstingskommun H Fällman.

Från Malmöhus läns landstingskommun H-E Holst.

Från Göteborgs och Bohus läns landstingskommun B Bjerrek.

Från Västerbottens läns landstingskommun B Hörnlund.

Från Malmö kommun G Hejdeman.

Från Göteborgs kommun B Hedlund.

Från landstingsförbundet B Ericsson, I Egelstedt.

1 §

De avtal och överenskommelser som finns upptagna i bilaga 1 till detta protokoll skall ersättas med avtal och överenskommelser av i hudsak den innebörd som nedan sägs.

2 §

De nya avtalen om samarbete mellan staten och berörda sjukvårdshuvudmän, nedan kallade kommuner, angående läkarutbildning m. m. (LUA 74) skall — i den mån ej annat framgår av detta protokoll — i princip ha samma konstruktion som avtalen 1970-12-22 respektive 1972-11-07 med därtill hörande investeringsöverenskommelser.

Avtalen skall avse tiden 1974-01-01—1976-12-31.

3 §

LUA 74 skall på samtliga utbildningsorter omfatta alla kliniska ämnesområden, inklusive patologi och de kliniska delarna av mikrobiologi och farmakologi.

Protokollsanteckning

Uppgårelsen innebär att även i Lund, Umeå och Göteborg patologin och de kliniska delarna av mikrobiologin och farmakologin skall integreras i sjukvårdsorganisationen på likartat sätt som övriga kliniska ämnen. Detta innebär ej att statlig personal överförs till kommunalt huvudmannaskap. Parterna är dock ense om att ledningen bör vara gemensam för sjukvård, utbildning och forskning.

4 §

1. För upplåtelse av sjukvårdsenheter för läkarutbildning och forskning skall staten till berörda kommuner för år 1974 erlægga följande nettobelopp.

<i>Kommun</i>	<i>Kronor</i>
Stockholms läns landstingskommun	37 100 000
Östergötlands läns landstingskommun	17 300 000
Malmöhus läns landstingskommun	28 800 000
Västerbottens läns landstingskommun	21 700 000
Malmö kommun	20 600 000
Göteborgs kommun och Göteborgs och Bohus läns landstingskommun	54 700 000

Till följd av ökad utbildningsvolym skall de för Stockholm och Västerbotten angivna beloppen höjas, för år 1975 med 2 300 000 respektive 700 000 kronor och för år 1976 med ytterligare 1 700 000 respektive 200 000 kronor.

Det nettobelopp som skall utgå till Uppsala läns landstingskommun fastställs i senare sammanhang.

Protokollsanteckning

Till grund för de angivna beloppen ligger dels en beräknad nettodriftersättning för grundläggande läkarutbildning och basforskning, dels ett förhandlingsmässigt bestämt belopp som avses täcka del av kommunernas kostnader för övrigt forsknings- och utvecklingsarbete.

2. För åren 1975 och 1976 skall de under 1. i 1974 års kostnadsläge angivna beloppen räknas om enligt ett löneindex för läkare och assisterande personal på sätt som anges i en inom landstingsförbundet 1974-02-27 upprättad PM. Part skall äga påkalla förhandling om jämkning av ersättningsbeloppen, om arbetstiden ändras för avsedda personalgrupper.

3. Om det under avtalstiden blir aktuellt att överföra statlig personal, exempelvis kliniska lärare och kliniska amanuenser, till kommunalt huvudmannaskap eller att införa nya tjänstekategorier eller om fördelningen mellan olika kategorier av läkare, som är verksamma inom upplåtna enheter, väsentligen förändras, skall förhandlingar tagas upp om bland annat de ekonomiska konsekvenserna härav. Utgångspunkt skall härvid vara tjänsteorganisationen 1974-01-01.

5 §

Då de i 4 § 1. angivna ersättningsbeloppen omfattar ersättning även för kommuns prestationer enligt LUA 74 för ämnesområdena patologi och de kliniska delarna av mikrobiologi och farmakologi, skall — i vad avser sagda ämnesområden — bestämmelsen i 3 § 1. förhandlingspro-

tokollet 1974-01-23 omedelbart upphöra att gälla. Eventuella utbetalningar a conto med stöd därav skall avräknas, sedan slutliga avtal trätt i kraft. Motsvarande avräkning skall göras beträffande statens utgifter för yttre och inre underhåll av byggnaderna för patologi och bakteriologi i Lund.

Utgifter i övrigt för prestationer, som kommun skulle stå för enligt LUA 74 men som staten bestrider enligt hittills gällande bestämmelser, skall stanna på staten i den mån de avser tid före 1974-07-01.

6 §

Om kommun tillhandahåller nyttigheter och service även för icke klinisk del av ämnesområdena bakteriologi/mikrobiologi och farmakologi eller för annan helt statlig institution i anslutning till sjukhusområde, skall särskild ersättning utgå.

7 §

Om avtal enligt detta protokoll mellan staten och envar av samtliga berörda kommuner undertecknats före 1974-06-15, skall staten — utan hinder av att avtalen ej vunnit laga kraft — till kommunerna utan rekvisition a conto betala ut

dels 1974-07-15 skillnaden mellan hälften av de i 4 § 1. angivna ersättningsbeloppen och summan av de utbetalningar som skett a conto under första halvåret 1974,

dels 1974-07-15 och därefter den 15 i varje månad 1/12 av de i 4 § 1. angivna ersättningsbeloppen.

Vid protokollet
Sture Jansson

Justeras

För statens förhandlingsnämnd
Lennart Rydback

För sjukvårdshuvudmännen
Olov Lekberg

Bilaga 1
till protokoll 1974-03-05
om fortsatt samarbete
angående läkarutbildning

Förteckning över avtal och överenskommelser som avses i 1 § protokollet

1. *Stockholms läns landstingskommun*
 - 1.1 Avtal 1972-11-07 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Stockholms län
 - 1.2 Överenskommelse 1972-11-07 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1972-11-07
2. *Uppsala läns landstingskommun*
 - 2.1 Avtal 1972-06-21 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala
3. *Östergötlands läns landstingskommun*
 - 3.1 Avtal 1970-12-22 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Linköping
 - 3.2 Avtal 1972-02-04 om tillägg till 1970 års avtal
 - 3.3 Överenskommelser 1970-12-22, 1972-02-04 och 1972-05-05 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1970-12-22
4. *Malmöhus läns landstingskommun*
 - 4.1 Avtal 1970-12-22 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Lund
 - 4.2 Överenskommelser 1970-12-22, 1971-02-01 och 1973-03-27 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1970-12-22
 - 4.3 Avtal 1957-06-27/1957-12-14 angående samarbete i fråga om uppförande och drift av en patologisk institution och en bakteriologisk institution vid universitetet i Lund samt vissa centrallaboratorier vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund (lasarettet)
5. *Göteborgs och Bohus läns landstingskommun*
 - 5.1 Avtal 1972-02-14 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning vid S:t Jörgens sjukhus i Göteborg
6. *Västerbottens läns landstingskommun*
 - 6.1 Avtal 1970-12-22 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Umeå

- 6.2 Överenskommelse 1970-12-22 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1970-12-22
- 6.3 Avtal 1971-07-02 om förlängning av avtalsbestämmelser om bakteriologi, patologi m. m. på lasarettsområdet i Umeå:
 - 6.3.1 Avtal 1962-02-07 om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m., avd II samt därtill hörande gemensamma bestämmelser i avd. V
 - 6.3.2 Avtal 1967-08-25 om tillägg till 1962 års avtal om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m., Ad 6 §
 - 6.3.3 Överenskommelse 1970-03-23 enligt 8 § 1962 års avtal om utbildning av läkare och tandläkare i Umeå, m. m.
- 7. *Malmö kommun*
 - 7.1 Avtal 1970-12-22 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Malmö
 - 7.2 Överenskommelse 1970-12-22 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1970-12-22
 - 7.3 Avtal 1972-02-04 om tillägg till 1970 års avtal om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Malmö
- 8. *Göteborgs kommun*
 - 8.1 Avtal 1970-12-22 om fortsatt samarbete angående läkarutbildning i Göteborg
 - 8.2 Överenskommelser 1970-12-22 och 1973-01-10 om statlig investeringsersättning enligt 3 § 1. avtalet 1970-12-22
 - 8.3 Avtal 1971-06-01 om förlängning av 1961 års avtal om patologi och bakteriologi m. m. i Göteborg:
 - 8.3.1 Avtal 1961-01-27 om lokaler för bakteriologi m. m. i Göteborg
 - 8.3.2 Avtal 1961-01-27 om lokaler för patologi i Göteborg